

ה מ א ס ף
לשתי תקופות האחרונות
מ ש נ ה
ה ת ק מ ד

Nebst einer deutschen Zugabe.

Königsberg, 1784.

gedruckt bey Daniel Christoph Kanter,
Königl. Preuß. Hofbuchdrucker.

ל ו ח .

הטעות אשר נעלו בשם הפסח האחרונים מהמאסף

המאסף לחדש ניסן .

עמוד ה שורה : בתפיל קרא בתפיל .

קא	ג	והירא	והירא
	יב	יכרוא	יכרוא
	טז	טוהו	טוהו
	כה	וויפן, את הענבים	מחוק : ציון המפסח
קב	ה	מורש בספר	מחר דניאל
קה	יוד	מעת ה"	מעס ה"
	יז	ושם המקרה, ממנו	מחוק ציון המפסח
	כד	ידו	כי על ידו
	כו	המלת	המלות
קו	יח	לבעביר	לבעביר
	כט	כנקט	כנקט
קי	כד	אשר אשר בו חכרו	מחוק אשר א"

המאסף לחדש אייר .

קכא	א	בתשועת	בתשועת
קכב	ז	וכיו	וכיו
קכג	כה	משפחתו	משפחתו
קכד	ז	מלהגידם	מלהגידם
	יוד	לפונה	לפונה
	יב	כניגס	כניגס
	יג	הו	הו

לחדש סיון .

קלב	יוד	פנפיקס גדלו,	מחוק ציון המפסח
	יא	משפחתי מים	כשתילי מים
	יג	על רגלי	ועל רגלו
קלה	למד	ציון	ציון
קלו	יב	הכנים	הכנים

לחדש תמוז .

קכד	ד	ויכוס	ויכוס
-----	---	-------	-------

עמוד

ה מ א ס ף

לחדש ניסן תקמ"ד

א

שירים

לגבר משכיל אל הגולה *)

גילה רעיתי ! מבוקר ימי נתיירת לי :
 מבין שדי אמן תקחני ,
 ותגדלני על ברפיה ;
 מנעודי ידעת שבת וקומי ,
 וכל דרכי הספנת :
 אם דבש וחלב ערכו לי בלתי ,
 ומגדים היו לי למגרה ,
 או שיר ומשל לאזני ינעם ,
 וכל יקר עיני ראיתי :
 חלא בך ארוץ קרית ,
 ועמך ארץ גבעות :
 אל מקום תאנה ורמון ,
 עבותים ועצי תמרים !
 תחת תומר שם ישבתי ,

שם

(5) :

*) Ramlers Blumenlese ; Neuntes Buch LX.

שם ערכתי משחק לי,
 שעשועים בקרב רעי.
 הן במצאי חלוקי אבנים
 מחאתי כף אל כף,
 דקדתי כמו עגור,
 בדרפי אחרי חגב,
 שממית ואחד הזכוכים
 ואחרי מי דלקתי,
 זיקתי אחריך?
 ומה זה מצאתי,
 אם לא מצאתיך?

* * *

ואני בך דבקתי,

גם כימי עלומי,
 עת חכמה אדרוש,
 וכל פועל כוננו ידי:
 את עזרה, בצרות נמצאת,
 אף בקרב מבאובור,
 עמדת מסביב לי:
 עת תלאות סבבוני,
 אחות ביד ימיני,
 נתתני לי מגן ישעך:
 אז אמרת לי "בני אתה",

"אנכי

אנכי

"אָנכי טפּחתיך ורפּיתיך ,
 "שְׁמַע בְּקוֹלִי אִיעֶצֶךָ ,
 "עֲלֶיךָ עֵינִי , לֵבָה לְרַגְלִי :
 "כְּבוֹד אֶל תִּבְקֹשׁ ,
 "עִיֶּשֶׁר לֹא אָתָּן לָךְ :
 "גַּם בְּמֵלֶאכֶם כָּךְ יִשְׁמַח צְדִיק ,
 "וּבְלִחָם חֶקֶן יִשִּׁיב לִבּוֹ :
 "לִבֶּר זֹאת תְּשׁוּרָתִי ,
 "אֵין כְּמוֹת בְּרַכָּה ,
 "אוֹתָהּ קַח מִיָּדִי :
 "מִתַּת אֱלֹהִים לְיוֹדְעֵיו ,
 "שְׁשׁוֹן כְּנוֹר , וְחֶדְנֶת שִׁיר . "

* * *

אָנָּה גִּילָה ! גַּם הַיּוֹם אֶל תִּרְפִּי מְנִי ,
 אֶל תַּעֲזֹבֵנִי בַּעֲרֵב יָמִי :
 עַד זִקְנָה תִּנְחַמֵּנִי ,
 וְתִהְיֶה לִּי מְשַׁעֲבֶרֶת :
 חֲדָלִי מִנִּי רוּחַ ,
 עַד זִקְנָה וְשִׁיבָרָה :
 וְעַתָּה יָמִים אֲשַׁבֵּעַ ,
 תִּבְיָאֵנִי אֵלַי קֶבֶר :
 גַּם אֲזוּ בִּי תִדְבְּקִי ,
 אֶל תַּעֲמֹדִי מִנְּגֵד :

אל תתנני מדרך דגל
אנוש נושא זעף
קשה יום וקשת רוח
שם בין סבבי שושנים אשכבה
זאת היא מנוחתי
את ברכתי תשבי
ובין כתפך אשכון
מלון אורחים אהיה
נקי כפים ובר לבב
בגרונם אל ירוממו
ובפיהם ירצו קושט
ישחקו נערים סביבי
וצעירים ירקדו שמה

***

מוסר השכל

מעט בשמים לחיד ימתקו
אך ברבותם באש ידליקו
בן הנבונים בעת ישחקו
שפתותם געות וברגע ישתוקו

הך על בלים בעת יריקו
יתנו קולם ויזעקו

בן הפסילים לרגעים ישחקו
פסוס יצחלו, כפרא יגדקו.

ריב השמש והירח *

דברים יוני נזיר היו, עת התחלפות הזמנים בכל רגע, פעם תתלכש השמים קדרות, ויעמוד סער, פעם תאיר השמש את פני הארץ, ותך בחוונה כל יושבי תבל, ויהי ריב בין השמש והרוח, זאת אומרת לי יתר העוז והגבורה, וזאת אומרת קטני עבה מנותניך, עודם ילדים, והנה איש אורח בא בדרך אדרתו על שבמו, יוכבד גדולה על ראשו, להיות לו למחסה מפני חמת הרוח, ויהי כראותו, ותאמר השמש אל רעותה, בעת בקורת תהיה, למי האמת? לבס ונראה, מי משנינו יכרוח את הארץ, גם להפשיט את האדרת מעליו, גם להסיר את הכובע מעל ראשו? החל אתה להראות את גומך, ואל יחר אפי כך אם בענך עבי עננים, תכסה את הוד קרני, ויואל הרוח וירס את קולו, ויפח בחוקה ממלוא פיהו, ויך בעפר האדמה ויעלהו השמימה ויכס בו את עין הארץ, וירעש בהמית שאונו בין סבכי היער, וישבר את העצים; וירעש באפו את משברי הים, ויפיל גם חיל גם חנוה, אך לריק יגיעו, כי בכל זה לא יכול להפשיט את האדרת מעל האורח, וכל עוד נקותו את דומו, אם מפנים, ואם מאחור, אם ממעל ואם ממוטה, תמיד מלא שטנה, כי הליט האיש כל נפשו באדרתו, ותסבור בעדו, ולא עוב גם פתחון קטן אל הרוח לבוא שמה, ויכוש הרוח מיסוג אחור והנה השמש יאל על פני הארץ, בזהרו ובהדרו ויפז, את העננים, ויורח על ראש המהלך, ויחס לו ויוצג ויעבר אדרתו מעליו, ויטלה על משענתו בידו, וישאף על אחורי כתפו.

אם

(*) המשל הזה הוא ראשון למשלום אשר עליהם תקובח הפתיחה שנקדמונו בדף השני.

דברי המאקסיס *

אם תשיב איש מאולתו , אל תגער בו .
ואל תקצפנו , פן יחזק באולתו .
במענה רך תוכיחנו , בנחת תלמדנו ,
ובמוסר אב תיסרנו , אז ישמע לך .
ל . . . . .

ב

מכתבים

והחלומות הנה הרהורי דלבא ודרוש היא מפסיק מפורש בס'
ויעניך על משכבך סליק .

ברכות דף נו

כבר אמרו חכמינו ז"ל כל החלומות הולכים אחרי הפה ,
וזה שמתולדות נפש האדם כאשר ייטיב לבו , יראה
את כל הקורות. הבאות עליו בפנים יפות , ויחשכם לטובה ,
וליהפך פמר לבו , יחשוב הכל לרעתו , לכן אם יפתור איש
את חלומיו אשר חלם לטוב , וישמח עליו , אז יכין את עצמו
לקבלת כל טוב . וכשיפתור אותו לרע וידאג עליו זה
יוליכנו אל היגון והאכזה , וכוונתי יפול ברעה . אבל באמת
חין לשמוח עליהם ואין לפחד מהם , כי תולדות כל החלומות
הם כמה שכבר היה , ולא כמה שעתיד להיות ר"ל שאלו
הרעיונות אשר נכנסו כבר בנפש האדם ע"י השגת חושי הדין ,
בעת שהוא ער , המה ישובו גם אליו , ויעלו על זכרונם בעת
שיישן , אך יבואו בערבוב ובלבול לפי שאין להם הבדל בזמן
ומקום ככמציאם מחלטים , ולזה יתחלפו על הרוב רעיון
אחד עם רעיון אחר הדומה לו מעט , וירכיבו הרכבות שונות ,
יתברו לפעמים דברים , אשר מעולם לא היו מתבררים , וגם
לא יתברו עוד כל ימי הארץ , אבל אי אפשר להם להמציא
רעיונות חדשות , אשר עדן לא היו בנפש החולם , ולכן כל
עת שתשמע חלום נפלא , הנם קרה לאיש החולם את אשר
חלם , אל תבהל ברוחק לאמר , כל החלומות אמת ידברו ,
ויבדלו

ויבדלו לאדם
ומקור השם
עם כל החלומות
הנעם לי החלומות
אשתך לך

שני אנשים
לך
אל בית מדרש
שם , ואחרי
אשר הכין לו
מקדש מנחם
בעל המלון
והנה חולם ,
שנית , והנה
לאמר : אם
ונקום את
את גופי עב
מן העיר , אז
יבוא שמה ה
השנות החלומות
אחד לקראת
אליו ויגער
הרועה וינס
שובת תחתיו
כל הדברים
את בעל ה

ומזה
מ

(* ידעת

ה
א
ה
ל

וינידו לאדם את אשר יקרה לו בימיו, לא כן הדבר, דרוש
ומקור הטוב אז תמצא סבתו ותמיד כמה מקדים *) וכן הדבר
עם כל החלומות הנם כפלאים המה לפעמים בעינינו * גם
נודע לי החלום אשר ספר לנו אחד מחכמי העמים, אשר
אעתיק לך פה :

שני אנשים היו עובדים בדרך יחדיו, ויבואו אל עיר אחד
ללון שמה האחד סר אל בית מלון אורחים, והשני
אל בית מודעו אשר לו בעיר הזאת, ויהי אחרי אכלם ואחרי
שנתם, ואחד אשר הוא לן בבית מודעו שוכב ישן על משתו
אשר הבין לו רעהו, ויחלום והנה חזרו הבא אתו מן הדרך
מבקש ממנו על כפשו לאמר : חושה לעורתי והצילנו מידי
בעל המלון' העומד עלי להמיתני, ויחרד האיש וייקץ משנתו
והנה חולם, ויאמר אל לבו למה אירא? וישכב וישן * ויחלום
שנית, והנה חזרו עומד עליו מגואל בדם, ומבקש ממנו
לאמר : אם גם לא עזרתני בעודתי חי, עשה נא זאת איפוא
ונקום את ציתתי, כי הנה בעל המלון הפכו למות, ויתן
את גופי על העגלה ויכסהו בפרש ובגללי הבקר, להוציאהו
מן העיר, ומקברהו שמה, ולכן נא השערה בדוקר השכם טרם
יבוא שמה הנוצח עם העגלה, וייקץ האיש ותפעס רוחו על
השנות החלום הזה, וישלם בבקר ויצא השערה, והנה רועה
אחד לקראתו, מוליך את העגלה ועליו פרש וגללי בקר, וירץ
אליו ויגער בו לאמר : מה לך על העגלה הזאת? ויחרד
הרועה וינס, ויזרוק את הפרש מעל העגלה, וימצא איש
שוכב תחתו והוא הרוג, ויכר האיש את רעהו, ויגד את
כל הדברים האלה אל זקני העיר ויבקש הדבר וימצא, וימיתו
את בעל המלון הרוצח, ויבקמו ממנו את נקמת המת *

*

*

*

ובמה וכיומה לו יבואו רבים ראיתם, כי החלומות ינידו
מה שעתיד להיות אכן אחרי העיון ימצא כי גם סבת
מעשה

(*) ידעתי שיש בזה פלפול רב בין גדולי חכמי מה שאמר
הטבע על מה שקורין כל"א (דעו צורייכענדן גרונד)
אם יש גם בחלום כהקצף רעיון הקודם סבה המסוככת את
הרעיון הבא אחריו? אם לא, אבל אין כאן מקומנו
להאריך *

מעשה שפענינו במה שקדם כאשר אביד לך : העיר שלנו הם
האורחים היתה ידועה לשכניו רוחמים ויהי כאשר הקרינו שניהם
אל העיר , ויאמר האחד אל רעבו , אשריך וטוב לי שיש לך
אוהב באמן בעיר הזאת , ותוכל לשכב שקט ושאנן ואני הצרכתי
ללון בבית וללון אורחים , ומי יודע אם לא יהרגוני בלילה
זה , וימחננו רעבו , אך שמר את הדבר הזה בלון , וידאג
עליו מאוד , כי אהבו , וזאת היתה סבת חלומי . ועל ביאת
החלום הכני אומר לך : ידוע תדע כי כגד חלום אחד סיבוא ,
בדואי תוכל לספור כמה אלפים שלא ייבואו , אבל אם יהי
צם מוספר החלומות הבאים שיה למספר החלומות שאינם
באים , בכל זה ביאת החלום מחלמת אינו בהכרח , אך שהוא
אפשרי , אפשר סיבוא ואפשר שלא יבוא , ואם לא האפשרי
תדאג , הלא תצטרך לפרות כל ימי חייך בער , ולדאג בכל
עת ובכל רגע , שלא תבוא עליך אחת מן הקורות המזיקות
האפשריות לבוא על האדם , הכי לא תעש , כן יסדר הכסף
תחתך ? ולא תאז החוצה פן יפל עליך אבן מן יתג וימיתך ?
הלא תבין מזה שאין זה חלק איש חכם מאלהים להשעות אל
החלומות ודברי שקר .

ל . . . .

העובד על השאלה אשר שאלו אנשי הדלת במדבר הבחבב
אכן חן וב' .

במשלי י"ג ח'

ה ע ח ק ה

מ ק ד א

אבן חן , השוחד בעיני וואס דער נלאקן ליינעם עדל
טטיינס דעם אויגעאויזט , דאס
אויזט דיא בעטענעכונג דעם
אונטערנעמען ליינעם
פרעוועלערס : דען דורך
זיא בליינט איהם אלעם .

ב א ז ד

דוברי המכרפים יבכו מלת בעליו , אל הדיון השוט , אשר
עתיד להיות בעל של שוחד וקבילו ראהו מקרא שם
באמר (ג' כה) אל תמנע טוב מבעליו , ר"ל ממכרל הטוב
בגס שעל ידי כחוק גורל . להוציא המקרא מפשוטו , מ"ל העומד
גורבם

העובד על השאלה אשר שאלו אנשי הדלת במדבר הבחבב
אכן חן וב' .
במשלי י"ג ח'
ה ע ח ק ה
מ ק ד א
אבן חן , השוחד בעיני וואס דער נלאקן ליינעם עדל
טטיינס דעם אויגעאויזט , דאס
אויזט דיא בעטענעכונג דעם
אונטערנעמען ליינעם
פרעוועלערס : דען דורך
זיא בליינט איהם אלעם .
ב א ז ד
דוברי המכרפים יבכו מלת בעליו , אל הדיון השוט , אשר
עתיד להיות בעל של שוחד וקבילו ראהו מקרא שם
באמר (ג' כה) אל תמנע טוב מבעליו , ר"ל ממכרל הטוב
בגס שעל ידי כחוק גורל . להוציא המקרא מפשוטו , מ"ל העומד
גורבם

מורכב על הפרק, ויותר נאה לפרש שזולת בעליו מוסב על
המנות, רק למטה ממנו שם (פסוק נג) שומד מחיק רשע יקח
וכ' בו דבר החכם ממוקבל השומד. זעתה הכני אצית לפניך
דקדוק המלות עם בלזרס: *) אכן — תחסר כ"ף הדמיון,
ביוו (ש"ס י"א כ"ב) קום זהב בלף חורר וגו' פירש כנוס זהב
וכ' וכן (ש"א ט"ו כ"ד) כי חטאת קסם מרי וגומור תפרשהו
כחטאת קסם מרי. חן — שרטו חנן, ותחסר אחת מהדומות,
כי כל משקל בעל שתי תנועות שהנביה מלעיל **) תמיד
תשתנה הת"ל לתנועה קטנה בכנוי היחיד כמו: ימן עזר נאמר
(בתהלים קמ"א) עזרי מעתה"ה" וכו' ומן חפץ נאמר (ישעיה ל"ב)
דמוצא חפץ וכו', פ"א פעל בתנועה קטנה וע"פ בשוא כ"ח,
זכלל מוכח בידינו: כל שתי אותיות דומות ראפות, זהראשונה
בשוא"ל, הוא שוא כע, וא"כ שני הכללים מתנגדים זה לזה,
לכן תחסר אחת מן הדומות, ודגש השנית יורה על חסרונה,
כי כן הוא אומר (בדאש ל"ט כ"א), ויתן חב"ו ולא חננו —
יולפי שהתמרון בכנוי היחיד דבר הכרחי הוא, לכן גם משקל
הנפרד בחסרון אות הכפל. — ושם המקרה, ממנו חנינה,
זהו התכונה הכפס להטיב לוולתו בלי תקות גמול, רק באשר
הוא אדם בדימותו וכאלמו, ושם חן היא ההכנה אל ההטבה
הביא. — עיין בבאור של הרמ"ב (בדאשית ו"ה) וגם (שמות ל"ד ו')
זמנה תוכל לאמר, שהאבן הטובה הזאת אודות זהו היוקיס
אשר תבדוק וקרנים היוצאים ממנה לעין המבט בה, שיש לה
סגולת חן. — וכיוצא בזה תוכל לומר על דרך המשל ששומד
שיש לו חן בעיני בעליו חורש רע ידו ערב לבו לרצוא ולגמול
ולפעול כל הפעולות רעות ואם ינלה הדבר, אז כבר כסף
יביא אל השופט, והוא יכסה פשעו יאטום אזנו, ועיניו יעאום
מלראות בפשע ההוא ומלשמעו. — ועתה אעיר לך המלת
הנדרמות, בכוח המאמר, דמן אכן טובה בעיני רואיה כן
מן השומד בעיני בעליו חורש רע, כי בכוחו, אל כל אשר
יפנה יכביל.

• בער בדעבולא

מכתב

*) כהיותו נתון לפני עמינו, אמרתי לבאר מה גם
דקדוק מלות הפסוק גם ידועים המה בכר.

*) ית' ממשקל פוּיָגֶל או פִּיגֶל או פִּיגֶל כמו קדש

מפץ, נדק

מכתב מהחכם הכולל המליץ הגדול כמותר דוד פראנקי
מינהגים בעל מחבר ס"ג גמול עתליהו עם בלורו
על הפסוק הולך אחריה פתאום וכול *)

מגמת יודן המלך מלך בחכמים וחכם המלכים
הזה בהרכבת מאמרו, והעמדת פרקיו אלה בוכח אלה
נושא ונשואיו — (לפי ראות עיני) היתה ללמד דעת לקיש בעד
לא ידע ואשם בלהוטו אחר הונות כפי פשט הפסוק (או אחר
האפיקורסות כפי דהול) בתגבורת הפעליותו מומתקי ערכות
שפתי זרה, ולהראות אליו שלא צייר הדברים במחשבתו כאשר
הם באמת רק כאשר חפץ בס ראונו ונפשו העשוקה מעושיקי
התענוגים אשר אהב, והמודע לשלמה מלכנו שערלה און הנער
הזה לשמוע בלמודים דברי מוסר והשכל, בחר לשון ערומים
וכא לפניו בדדיה ובתחבולה, וצייר ג" תמונות מן מיני
בעלי החיים א" ממין ההולך בקומה זקופה על שתיים ו"א
ממין ההולך על ארבע, ו"א ממין המעופף, הכוללים כל
בעלי החיים בשכיות חמה באופן מוחש שלא יוכל להתעלם
עין אדם לראותם, ולא יוכל להתאפק בלבי התעורר איש
מוסרם אף כי עני הדעת • והעבירם על מניו לבעבור
ידין ש"ג אלה הנמצאים כמותו בפניותם טעו מני דרך כטו
מני אורח, ולקו הן למות הן לקלון והן להעדר החירות •
ובכן יראה ורעד יבוא בו ותבכהו פלגות על מרה תהיכה
באחרונה ושד ורעא לו : והאירו פרקיו תכל ראשונה במשל
שוא השור (ממין הולכי על ארבע הכולל החיות ומרבה
רגלים

(*) הנה רבו באורי הפסוק הלו במכתבו, גם אמרנו לא
נוסף עוד מלאות און הקורא בביאורו, אכן באו
אלינו דברי פי חכם שמו נודע בשערי המדע והחכמה
אשר מלאם מוסר ודעת על דבר הכתוב הפסוק
פה יראה הקורא ותגל נפשו בס •
ומאתכם באורי עמינו המשכילים בעם ! נבקש שאו
נא אם לא תמצאו דבריוכס אשר שלחתם אלינו לאחר
הכתוב הזה במכתבו, דעו כי רבו מאדבעים מהפסד
אשר שלחו לנו, ורבים מהם הסכימו עם הביאורים
אשר הודפסו כבר, ואיך נדפיסם כלנו ? יראה הקורא
בקראו בו, לכן שאו נא הפעם ! גם נבקש לבלתי
שלוט אלינו עוד ביאורים על הכתוב הזה •
דברי המאספים •

רגלים שרצים ונמקים) ההולך פתאום לטבח • מול נושא
הלהוט אל מוסרו, רגליו יורדת מות, כי הלהוט הזה בהות
בפשו הבהמית • הולך אחריה כשור הלון ילך ושחק שמח
וטוב לב בתפארת קרניו מזופת צה • והחליל מכה לפניו
והוא חושב לרעות בננים ואחר כל ירוק לדרוש, ופתאום
לטבח יבוא לפי תמו, וכמקרה השור הזה יקרה ללהוט כער
חסר לב הולך אחריה פתאום וכו' בלי קחת מוסר להביא
במשקל מחשבתו הרעה הגדולה הזאת ומטאו לאלהים • בלי
חלי ומרגיש ססדר הענין בהפך מה שהוא עתה בעבור ראותו
במות השור, לבלתי השוות לבעלי ארבע המעותדים למות
יטביל טעותו יטוב ונחם ולא יאבד •

וישא משלו השני כשואו האויל שהוא ממין ההולכים על
שתיים, ההולך פתאום אל מוסר העכס, מול נושא
הלהוט מוסרו הנגע והקלון גלות כבודו ומרפתו לא תמחה,
כי הלהוט ההולך אחריה פתאום מבלי קחת מועד להביא
במשקל מחשבתו, רעתו ומטאו לאלהים הוא כאויל אשר
לחוסר דעתו הולך ילך וחוגג מעדנות ברוח עם המשחקים
ומהתלים בפניו, זה דרכו בכל לו לבית האסורים להענות
בכבל רגלו בלכתו לבית המסחה, וכמוסרו תפקחה עיניו
ססדר הענין בהיפך מה שהוא ויראה ורעד יבוא בו, לבלתי המיר
כבודו בקלון כמותו בכבלי עוני ויאל את נפשו •

ויוסף עוד שלישיה וישא משלו : כשואו הכפור והוא ממין
המעופף הכולל השח, כי גם לו כנפים לעוף ביסוד
המים, כמבר כפור אל פח, מול נושא הלהוט, מוסרו אבדון
חירות, כי הלהוט ההולך אחריה פתאום מבלי קחת מועד
להביא במשקל מחשבתו רעתו ומטאו לאלהים, הוא ככפור
אשר לחוסר ידיעתו פורש כנפיו מהר לעוף ולרדת אל פח
היוקשים באות נפשו למלאות בטנו מעדני ומטעמי האידים
שהכינו להטעים מכו, ולא שם על לבו כי לא לחנק פרוסה
הרשת ולא ידע כי בנפשו הוא, עד יפלח חץ
בכדו, וכו' ובראות הלהוט באבדון חירות הכפור יטביל
ססדר הענין בהפך מה שהוא ותכסהו כללות, ויתרחק מביית
תענוגיו, המוליכים אותו מחירות לעבדות • ולהתנאלות
ששרשתי הפסוק הזה האחרון על דרך סרסו ודרשה בהקדים
המאחר, אגיד שלפי עניות דעתי כן מוכרח הוא להכניט טעם
הפסוק כי אין יחס לפסקת עד יפלח חן כדור, לא עם נושא
הפסוק שלפניו, ולא עם שלפני פניו (אף אמנם שכן סביר
מרגן

מזרן מפרשניו) ותביה זאת הפסקא אם כן הנעה תלויה בלתי
זכור כושאו עד בוא דברו אחריו זה שמו כפור, ואילו חזר
אחורנית כנוי מלת כבדו אם שהוא קודם אליו, ולהחזיר זאת
הפסקא אל הלהט (כלע"ד) שלא ידק בעבור שני הפסוקים
(ר"ל טור ואויל) העובדים בין בתרי שני הפסוקים האלה,
וגם כי אין מיתת השור או האויל במקן, ואל מזה דסליק מיתת
(שהוא אויל) גם כן לא יתיחס במשמים כי מוסר העכס גופיי לא
נפשי, ורק בצפור הכלוא לשעשע אזני אדוניו בצפופיו הוא ידק
ומתיחס בכהונ שבעולם ובהרגש הצפור באכדן חירותו מר לו ממות
צער, וכחץ יפלא כבוד, גדלה באכז וגפשו עליו תאכל, ואינו כושא
עוד קולו בשיר עד טובו אל חפשויותו ודוגמת הקדמתו המאוחרת
מזאנו, רחמו, שפירשו לנו קדמוניו אשר מפייהם אנו חיים
הרא"ע בפסוק זכור מות יבאש יביע - ר"שי בפסוק וגר אלהים
טרם יכבה (ודכוותיה רבים) ועדיפא מינה בפסוק ואף לאמתך תעשה
בן שהוא סוף פסוק בדברים י"ז ט"ו שמוכרח להקדימו כפיאורו
ב"פ פסוקים בסוף י"ד שלפניו, והיא העבך תענך לו - וחכמי
וולתינו קדמוני באקדים המאוחר הזה לבאר הפסוק כמזה
צפור אל פח וגו' כאשר יראה הרוח בהעתקת ת"נ"ך לאיטליאני
להחכם בגדול טיאודטי - ועדיפא מינה מזאת הוא שמוכך
הממשל, (או מפסיק הפסוקים) מסייע לי בפירושי בהפרידו
פסוק משלי השור והאויל, מפסוק משל הצפור לכל יקשר
התחלת האחרון הוא עד יפלא מן וגו' עם שלפניו.

ב"ר דורש שלום מע"ת דוד חפשי.

מ ב ת ב

לחכם השלם מהורר וואלד'ה מד'עסריא בעל מחבר ק"
פשר דבר אשר כתב להורות לנגד
יראת ה" ובהכירו בדרך ישר.

בני עבר! יא ה" אתכם את הברכה, רוח כדידה וטהרה
בקרובם נמסכה, לא יסולא בכתם אופיר וכלי
זכוכה - אורכם אור יס' ועטרת תפארת על בני כל
הארץ.

דגור אלה את אונכם הגה, שאפלא לכם מואשר חנני ה"
לפגיל את התלמידים, לדעת את ה" יוצר כל, בדרך
נקלה נכונה ונאמנה - וטרם שלתי איישר הדורים.
ואומר:

ואומר : אחת כי תשוקה נמצאה יש לו לאדם , לרדת אל העמק ולחפור אחרי מטמונים לתור ולדרוש ולחקור את כל דבר , והם לא לאדם דרכו להכין צעדו , כי חש קל יבוא אל המשוכה יאשכו כוכבי נשמו , עד אשר לא ידע ללכת , וכאמר אל פה , לא ידע להכין משחתו . ולדעתי , רמזה לנו התורה כזאת ביום בראו ה"אדם על הארץ , ויתן אותו בתוך גן עדן , ועשרו דעה ובינה והשכל , להכין הוד הביירה , והדר בראיו הנה יתנו מעדנים לפניו , בהם יכיר יוצרו , הנה יודיעוהו כי הפליא לעשות , וכאז חסד חמל עליו , לבלתי רדת משם . לכן ז"ל עליו , לבל ישלח תשוקת דעת יאסף אחת הנה ואחת הנה , 'קו לקו ועיר שם ועיר שם , ואחרי כבודו מודע אחר מודע , אז יבואו יחד , יגשו למשפט החקירה לפניו , והחקירה נמשלת לעץ הדעת טוב ורע הנטועה בתוך הגן , כי היא באמת כנקודה בתוך עגולה , שכל הקווים יוצאים ונכנסים אליה , והדעת טוב הוא , כי זה מותר האדם מן הכהונה , אשר ישאיר אחריו ברכה , אם הלוך ילך לאט לאט במעגלי יוסד ובנתיבה נכונה , ואז הנפש והבשר יחדו יתרועעו , ואולם גם רע צו אם לא ישמר נפשו מלכלד והוא נמחר ללכת , אז יופר ברית שניהם , והנזות יפריד ביניהם .

והנה מה קשה בהסתת האשה , חלק משמך חכה , ואל רכאים מעגלותיה , כל דורך כס לא ידע שלום , ומדשים לבקרים תרבה חמדתה תשאל לכל דבר תדרוש לכל מעשה , והיא שוקקת , לדעת הכל , וגם היא לקחה את בעלה בחלקת שפתיים , ומה עז מחמת הנפש , הוא בעקב שך וממתו עולה ושורף בקדקוד הראש , וכן התשוקה תחל אט ותלך הלוך וחזק עד להשחית , ושניהם עברו ברית ואשמו , והנזות עלה אז בכליותיהם , והשחית גם את אצאיהם , ובהיותם ערוניים , לקחו עלה תאנה למחגורת , ולכסות את ערויתם , כי אמרו לא עלינו לבד האשם , כי עוד זאת נמצא בזולתינו לשכות את הסדר ולהפוך את הנהוג , כי גם התאנה חנטה פניה טרם הוציא עליה ו"ה אשר עשה את הכרובים לעוף השמימיות ומקצה אל הקצה , הוא השקין את לבת המרה היותהפכת , המה מקראי הנוף ופגעיו המה העוזרים בו מלהביע אל דרך עץ החיים , כל עת נבוכו בעמק עכור עד בואו אל עמק שוה , הוא עמק המלך , אלקים חיים ומלך יעולם .

ועוד זאת אני אומר, כי באדם רמוז רמוז על תשוקת חקירת הנפשי, ובאשה רמוז על תשוקת גופני, ובתור אומץ לתשוקת גופני תתרחק ותעבור הגבול, ותעלה ראש, באין מעצור לה, אך הרשות נתונה לשוכה בעקב — ולאדם הושם מועקה במתניו שיעמול ביגיע כפו עד מל יועת אפו, ולאשה הושם ענב בהריונה ובגדתה לעצרה לבלתי תשחית ותאזר איש במאודת חרמה, ובאין מעצור לרוחם, או חמת התשוקה תעלה מהעקב עד הראש.

ועוד לדעת כי פרי עץ הדעת הוא פרי החיים באמת, כי בנפש (והיא הדעת) תלוים החיים הנאמנים חיי עד, לנצח נצחים אך לא יושגו כ"א בשלכת מאבת גופה ואז הנפש תשוב אל בית אביה שבשמים, ואין אני אומר כי כל הכתוב בספור הזה משל הוא, חלילה כ"א דברים ככתבם המה רק תמכתי יתדותי על מקומות נאמנים שבדברי רבותינו ז"ל האומרים שבתורותינו הקדושה יש פשט, רמוז דרוש, וסוד, ובארתי את הרמוז בו.

ועתה אהל

דע בני! אלהים יוכלך כינה, אין שית בארץ בלתי שורש קדם לו, הוא המוציא והוא המביא, וכן לכל אשר אתה רואה לא תשקוט ולא תחשה עד בואך ליסודו, ועתה עלינו לחקור ולדרוש על כל העולם כולו, איך יסודו? ועל מה אדוני הטבעו? ואם יוצר ועושה לו? צורו ומשגבו, יסודו ומשען לו? או אם כל חקיו במקרה, אין לו מושל נגיד ומזהה אדם כעור מנגש קיר.

ובנשוא עינינו אל השמים, כוכביהם וכסיליהם, אנחנו תמהים על מרביתם, ואשר הולכים סובבים בלי מקום אשר אשר בו חדרו, ואשר' עליו יסובו, והפך לא ירחוק איש את אחיו ולא יעברנו במסילתו, אך איש אל עבר פניו ילכו, ולא יעבטו ארחות דרכם, כי הולכים תמיד במעגלותם לא ישנו את תפקידם לעד לעולם, ונודע שאין בעולם נע ונוד זולת כח רודה המנידו. גם ארצנו אשר אנחנו עליה, עומדת בנצח כנו לעומת השמש, לא רחוקה היא למען תהיה עליה זרה, ייחמנו כל אצאיה, וכל אשר עליה. ולא קרובה היא למען לא ישרשו בשפתם נוכח אשה הגדולה, ומסכת מתהפך בואו ארבעה חלופי הזמן הקור, והחם, הקיץ, והחורף, ואלה

חלל ילידו
ולחיותו כל

מלך

חללות

מלך

מזב

העני
שם האל י
מטריי חששו
כל שומר
פרי

מאז

מעל

זכר ה' יי

מלאו מנות

עמדו על

לנו, וזה

עמנו, הן

שלוש לאח

ואלה מדרש

הן בכל

בארץ

(*) מא

ואלה יולידו ארבעת העתים הקדושים והזרע הקדוש והבכור,
ולתחתיו כל מי על פני האדמה

חמימה חמכחב כדף הסמוך

ב

תולדות גדולי ישראל יפקד מקומו

ד

תולדות הזמן

טוב ה" לקויו, את המיתלים לחסדו לא יעזוב, אף בארץ
העמים, לא מאס ה" בעויו, גם על אדמת נכר לא
עזב האל את כרם ישראל, ויטעבו שורק, יום יום יחדש
כושטיו חדשים לבקרים יקום כורמים לו, ויעקובו ויסקלבו,
כל שמיר ושית יסירו ממנו, למען הגדיל מטעיו לעשות
פרי

מאז האיר אור המדע בגוים, מאז הוסר מסוה הסכלות
מעל פני העמים אשר אנחנו יושבים בתוכם, גם לנו
זכר ה" ויתן בלב שריהם לעשות טובה עמונו וברוך צדקתם
מלאו מצותו, כל מחשבת ודון (אשר חשבו עלינו העמים אשר
עמדו על נפשותינו בימים הראשונים) הפירו וכלחים נחשבו
לנו, מה רבו חסדי הדיק פרידריך מלכנו, אשר עשה
עמנו, הן בנתיבותיו הלכו כל מלכי העמים ושריהם, גם
שלוש לאמינו היהודים היושבים תחת צלם, יום יום שמענו זאת,
ואלה חדשות מקרוב באו מעיר מאגנצא (* אלינו

הן בכל הטוב אשר עשה ההגמון עם היהודים היושבים
בארצו, וזרוע צדקתו אשר הראה להם, עוד נחשבות
אבותם

(*) מאגנצא היא Magenta הסירה על נהר Rhein

אבותם הם, עוד לא הסירו מעליהם הראשונים מקרבם, לכך ידו כטויה שנית לעשות טובה עמנו להקים עין גם על חנוך ילדי עמינו, גם ללמד את בני ישראל עבודת האדמה אשר מקדם לא ידעו, ויזן בכל משלחו לאמר.

א) כל איש ואיש מבני ישראל אשר יבוא להורות את ילדי עמו, יבא תחלה להבחין לפני זקני העיר, לדעת היכשר לדבר עבודתו, אם לא &

ב) כיבודי כערל משפט אחת להם בארץ, לקחת בתים גם שדוך ולעבוד האדמה כטוב בעיניהם.

ג) משפטי ידועת היהודים, וכדומה להם, ע"פ שזעמי העמים ישפטו אך לפי דת תורתינו הקדושה, ולרכני עמינו אין דבר בנושפט, גם בנשף גם בנפש איש, אך עבודת הקודש עליהם להורות לעמם הדרך ילך בו.

ועתה ראו כל אחי ועמי! הנה האדון ה' נבואות משיב שגלות העמים ממנו כל הסירו גם אתם רוע מחשבותיכם עליהם מקרבכם, אז יום יום יגדילו עמנו חסדם, וברית שלום תהיה להם עמנו גם עם ברינו נזחר, אך המה לא ישאז עוד חרב שגאה על העמים, וכתתו חרבותם לאתים, ומחיתותיהם לזנוזרות ארץ, והיה שלום וברכה לנו.

ה . . .

בשורת ספרים חדשים יפקד מקומו

